

MEMÒRIA 2020

CONFEDERACIÓ
EMPRESARIAL
ANDORRANA

1. Presentació

2. L'organització

- 2.1. Organigrama
- 2.2. Junta directiva
- 2.3. Comitè executiu
- 2.4. Socis
- 2.5. Estats financers 2020

3. Balanç de l'any

- 3.1. Covid-19
- 3.2. Horitzó 23
- 3.3. El futur a debat
- 3.4. Consell Econòmic i Social
- 3.5. Premis CEA 2020
- 3.6. Taula d'Economia Circular i Contractació Pública
- 3.7. Acord d'associació amb la Unió Europea
- 3.8. Trobada Empresarial 2020
- 3.9. Programa Growth d'Actua
- 3.10. Associacions prèmium
- 3.11. Adhesió al Fons Monetari Internacional

4. Comissions

- 4.1. Relacions Internacionals i Institucionals
- 4.2. Fiscal
- 4.3. Turisme i Comerç
- 4.4. Laboral, CASS i Afers Jurídics
- 4.5. Educació
- 4.6. Rehabilitació, Eficiència Energètica i Infraestructures
- 4.7. Diversificació i Innovació
- 4.8. Contractació Pública i Concessions Administratives
- 4.9. Marca Andorra
- 4.10. CEA Micro

5. Representació pública

- 5.1. Activitats de la presidència
- 5.2. La CEA als mitjans de comunicació

6. Relacions institucionals

- 6.1. Relacions amb el Govern
- 6.2. Relacions amb altres institucions i entitats públiques

7. Relacions internacionals

- 7.1. Amb organitzacions empresarials
- 7.2. Amb delegacions d'altres països

8. Relacions amb altres entitats

PRESENTACIÓ

Benvolgut/da soci/sòcia,

Quan el meu equip i jo vam assumir la presidència i la resta de càrrecs de la Junta Directiva sabíem que calia fer evolucionar la CEA i a la vegada mantenir-nos fidels als nostres valors fundacionals: els de ser la veu de l'empresariat; constituïts com una confederació, és a dir, una associació d'associacions; i amb total independència de les institucions polítiques, perquè l'afiliació a la CEA és totalment voluntària i els nostres recursos provenen únicament i exclusivament de les aportacions dels nostres socis i dels nostres patrocinadors.

Les reformes que vam posar en marxa a partir del 2019 ja estan donant els seus fruits: gràcies a la incorporació de nous socis individuals i col·lectius, la patronal representa avui un 20% més de llocs de treball que ara fa un any. I hem augmentat de manera significativa la nostra representativitat en alguns sectors en els quals teníem poca penetració, com el comerç minorista.

Tot això ens ha permès consolidar la nostra organització com a única patronal transversal del país representada al Consell Econòmic i Social, que va començar a caminar a principis del

2020. Els esdeveniments dels últims dotze mesos han demostrat com de necessària era aquesta institució.

Durant el 2020, la CEA ha tingut un paper actiu en la posada en marxa del programa de crèdits tous a les empreses i de les suspensions temporals de contractes —els ERTOS andorrans— que eren una experiència inèdita a casa nostra i de la qual podem fer un balanç raonablement satisfactori. En el primer cas es tractava de donar liquiditat al teixit empresarial per evitar que es deteriorés. Es tractava, en definitiva, de fer tot el possible per salvar les empreses. En el segon, la mesura anava encaminada a salvar els llocs de treball.

Més enllà de l'excepcionalitat d'aquests mesos, la nostra participació al Consell Econòmic i Social és també activa i proactiva en altres qüestions com la millora del Servei d'Ocupació, els plans de foment de l'ocupació al sector privat, la formació i la capacitació i —esperem que en un futur proper— la negociació de convenis col·lectius sectorials.

I tot això no hauria estat possible sense la feina i la dedicació de les persones que integren el Comitè Executiu i la Junta Directiva, així com de les persones que treballen per a la patronal.

Un bon exemple de la feina feta en l'àmbit laboral —especialment durant el confinament— el tenim en el servei de consultes que la patronal ja havia habilitat a principis del 2019 i que durant els mesos de març, abril i maig del 2020 va tenir una activitat que podríem qualificar de frenètica. Cal remarcar, a més, que durant el confinament de la primavera la patronal va obrir els seus serveis, tant de consultes laborals com d'interlocució amb les institucions, a l'empresariat en el seu conjunt, amb independència que els usuaris d'aquests serveis fossin membres o no de la patronal.

La CEA té una vocació clara i inequívoca de ser un agent econòmic i social, de ser la patronal; però —evidentment— com a organització empresarial també hem de donar recorregut als neguits, a les aspiracions i a les necessitats del teixit productiu que representem.

En aquest sentit, una altra de les línies d'actuació de la CEA és contribuir a la diversificació del nostre model econòmic; perquè la irrupció de la Covid-19 ha vingut a demostrar el que ja sabíem: que tenim una excessiva dependència del sector serveis i en especial del turisme. L'Àrea de Diversificació fa temps que està treballant en la recerca de nous sectors d'activitat amb potencial de creixement al nostre país, així com en la identificació dels obstacles que encara avui impedeixen aquest desenvolupament.

Un model de país que fomenti la innovació és clau per desenvolupar un sector industrial punter —que avui no tenim o tenim de manera només molt incipient— que ens ajudi a ser menys dependents de l'economia de serveis. Arreu hem vist com el sector industrial resistia millor que el sector terciari els embats de la pandèmia.

I si la innovació és una pota important, l'altra —sens dubte— és la sostenibilitat. El teixit empresarial andorrà ha fet en els darrers anys un esforç ingent per avançar cap a bones pràctiques mediambientals i de responsabilitat social corporativa en general.

Els avenços que com a societat necessitem seran sempre molt més sòlids si els lidera l'empresariat. Per això agraïm que el Govern acceptés la proposta de la CEA de deixar en mans de l'empresariat el lideratge de la Taula d'Economia Circular, que —al llarg del darrer any— ha anat posant les bases d'un futur que ha d'estar presidit pel desenvolupament sostenible. I és aquí on la CEA vetllarà perquè la transició ecològica sigui també una oportunitat per als emprenedors del país.

Innovació i desenvolupament sostenible és també el binomi que presideix la XIII Trobada Empresarial Iberoamericana que tenim la missió d'organitzar. Un esdeveniment que també s'ha vist afectat per la pandèmia i que celebrarem a Andorra la Vella els dies 19 i 20 d'abril. Ja hem començat a treballar per garantir que aquest esdeveniment tingui un impacte positiu en les empreses del país i que ens permeti posar les bases de projectes compartits de cara al futur.

Precisament, en la projecció del país, en la imatge que volem tenir de nosaltres mateixos i que volem que els altres tinguin, hi juga un paper molt rellevant el projecte de la Marca Andorra. En els últims mesos, hem treballat amb el Govern per definir quina és l'estructura més òptima per continuar endavant amb el projecte. Ara el full de ruta ja està traçat i el que cal és implementar-lo.

La CEA vol continuar essent un interlocutor preferent del Govern en qüestions tan diverses —i alhora tan rellevants— com el futur de la Seguretat Social i el sistema de pensions, la simplificació administrativa, la planificació de les infraestructures i la negociació de l'acord d'associació amb la Unió Europea. Són, totes elles, qüestions, estretament lligades al futur de les nostres empreses i, per tant, exigeixen que l'empresariat disposi d'una veu clara en defensa dels seus interessos.

Gerard Cadena Turiella

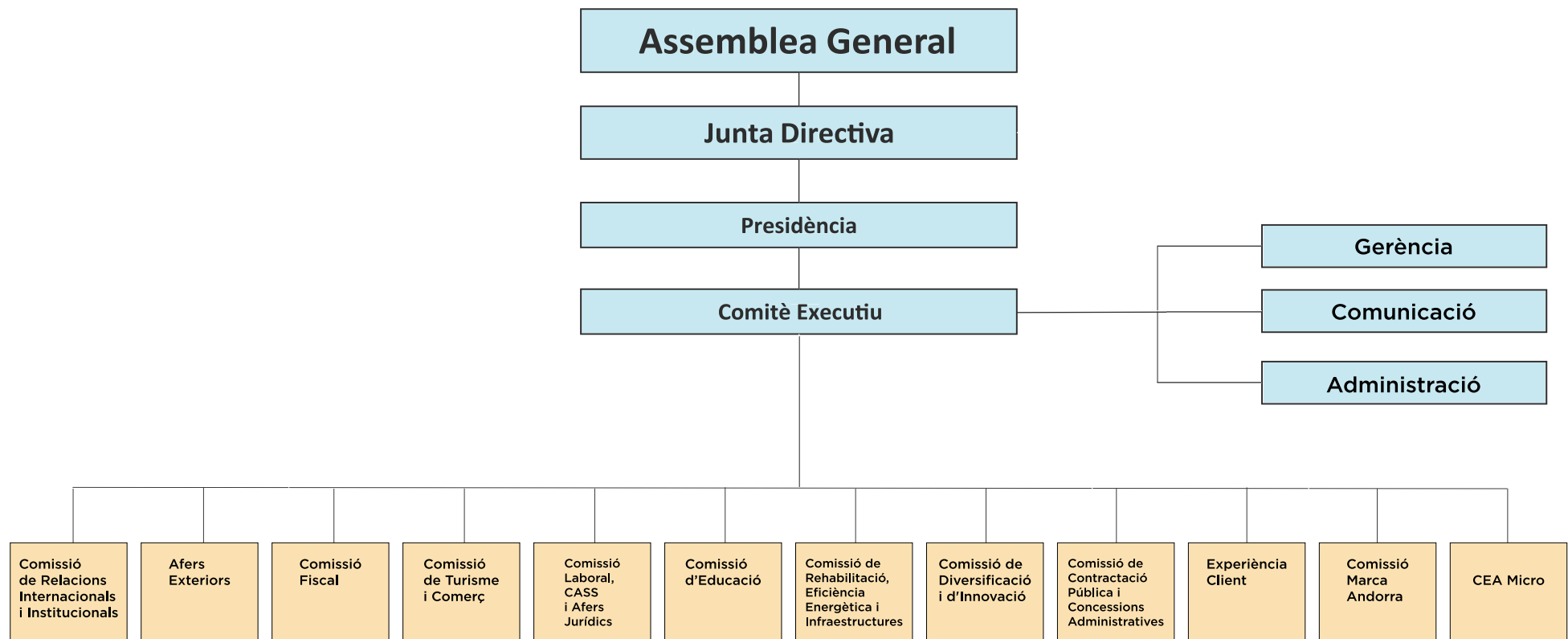
President

L'ORGANITZACIÓ

Interlocutor de referència de l'empresariat andorrà des del 2006, la Confederació Empresarial Andorrana és una associació nascuda amb l'objectiu de representar, gestionar, fomentar i defensar els interessos generals i comuns de les organitzacions empresarials i professionals del Principat d'Andorra.

2.1. ORGANIGRAMA

La junta directiva és l'òrgan col·legiat de govern, gestió, administració i direcció de la Confederació. És elegida per l'assemblea general, per un mandat de 4 anys, d'entre els representants dels socis col·lectius i individuals. El 2020 ha estat formada per:

2.2. JUNTA DIRECTIVA

Gerard Cadena Turiella, president

Miquel Àngel Armengol Bosch, vicepresident

Jordi Nadal-Balletbó Àlvarez, tesorero

Elena Redondo Torregrosa, secretària

Àlex Armengol Torm, vocal

Jordi Ballbé Samohod, vocal

David Hidalgo Vila, vocal

Ramon Oliva Cusculola, vocal

Astrid Padrós Roldan, vocal

Jordi Prat Vidal, vocal

Esther Puigcercós Font, vocal

Montserrat Ronchera Santacreu, vocal

José María Roger Ezpeleta, vocal

Iago Andreu Sotelo, director/gerent

2.3. COMITÈ EXECUTIU

El comitè executiu està integrat per les següents persones:

Membres nats:

Gerard Cadena Turiella, president

Miquel Àngel Armengol Bosch, vicepresident

Jordi Nadal-Balletbó Àlvarez, tresorer

Elena Redondo Torregrosa, secretària

Membres de lliure designació per part del president:

Esther Puigcercós Font

Montserrat Ronchera Santacreu

David Fraissinet

Sònia Yebra Rotger

Francesc Zamora Puigcercós

Iago Andreu Sotelo, director/gerent

2.4. SOCIS

La CEA ha tancat l'any 2020 amb 830 empreses associades (714 el 2019), 176 de les quals a títol individual (173 el 2019). El nombre de persones empleades per les empreses amb representació a la CEA és de 10.951 (9.176 el 2019). Durant el 2020 les associacions i els col·lectius professionals membres de la CEA han estat els següents:

Associació Andorrana d'Agències de Publicitat (AAAP)

Associació d'Agències de Viatges d'Andorra (AAVA)

Associació d'Agents de Duana d'Andorra (AADA)

Associació d'Empreses d'Allotjament Turístic (AEAT)

Associació d'Empreses de Lampisteria i Climatització d'Andorra (ADELCA)

Associació d'Entitats Financeres d'Inversió (ADEFI)

Associació d'Importadors i Distribuïdors d'Alimentació, Begudes Alcohòliques i Vins d'Andorra (AIDABA)

Associació de Bancs Andorrans (ABA)

Associació de Contractistes d'Obres d'Andorra (Acoda)

Associació de Gestors de Residus d'Andorra (AGREDA)

Associació de Fabricants de Productes de Tabac d'Andorra (AFPTA)

Associació de Majoristes de Material Elèctric (FEGIME ANDORRA)

Associació de Propietaris de Béns Immobles (APBI)

Associació de Transportistes de Mercaderies i Carburants d'Andorra (ATMCA)

Associació de Transports Públics i de Viatgers d'Andorra (ATVA)

Associació Grans Distribuïdors al Detall (AGDD)

Associació Nacional de Negociants, Importadors i Exportadors de Mercaderies Industrials (ANIM)

Club de Màrqueting d'Andorra

Col·legi de Gestors i Agents Immobiliaris (AGIA)

Delegació Nacional de la Federació Internacional de les Professions Immobiliàries (FIABCI-ANDORRA)

Gremi de Joiers i Relotgers d'Andorra

Ski Andorra

2.5. ESTATS FINANCERS 2020

El balanç de la CEA al 31 de desembre de 2020 ascendeix a 86.078,07 euros, destacant:

- El 85,23% de l'actiu correspon a crèdits i comptes per cobrar a curt termini, a tresoreria i a ajustaments per periodificació, representant aquest últim epígraf un 46,34% del total de l'actiu.
- Els passius corrents representen un 64,82% del total del balanç, corresponent a deutes i altres comptes a pagar a curt termini així com a ajustaments per periodificació.
- El fons de maniobra és positiu i ascendeix a un total de 17.564,52 euros.
- El resultat de l'exercici ha estat positiu de 22.084,53 euros, essent el resultat de l'exercici anterior negatiu de 45.362,04 euros.

El compte de pèrdues i guanys de la CEA relatiu a l'exercici 2020, presenta un resultat positiu de 22.084,53 euros, destacant:

- El total d'ingressos d'explotació ha estat de 264.768,12 euros, dels quals el 65,86% provenen de les quotes dels seus afiliats i associacions.
- Les despeses d'explotació ascendeixen a 242.684,24 euros i suposen un 91,66% dels ingressos generats, destacant les despeses de personal que representen un 55,52% del total, les despeses per arrendaments que en representen un 8,5%, les despeses de reparacions i conservació que en representen un 7,16% així com la partida d'altres despeses i serveis diversos que en representen un 15,57%.
- El resultat d'explotació ha estat positiu de 22.083,88 euros, inferior en 0,65 euros al resultat de l'exercici que ha ascendit a 22.084,53 euros positius, representant un 8,34% del total d'ingressos, essent la variació positiva respecte a l'exercici anterior de 67.446,57 euros.

CONFEDERACIÓ EMPRESARIAL ANDORRANA (CEA)

Compte de pèrdues i guanys

pel període comprès entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2020

COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES						
	01.01.2020 a 31.12.2020	% s/ ingressos	01.01.2019 a 31.12.2019	% s/ ingressos	Variació 2020 - 2019	Var. %
I Ingressos d'explotació						
1 Quotes afiliats i associacions	174.363,84	65,86 %	114.111,65	32,24 %	60.252,19	52,80 %
2 Quotes extra afiliats per U.E.	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	--
3 Publicitat i patrocinis	28.464,28	10,75 %	8.947,49	2,53 %	19.516,79	218,13 %
4 Arrendament sala i seu social	0,00	0,00 %	6.151,96	1,74 %	(6.151,96)	(100,00)%
5 Serveis CEA i formacions	15.500,00	5,85 %	0,00	0,00 %	15.500,00	--
6 Publicitat revista i Web	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	--
7 Aportacions ABA, APFTA i EFA	46.440,00	17,54 %	46.440,00	13,12 %	0,00	0,00 %
8 Marca Andorra	0,00	0,00 %	178.246,18	50,37 %	(178.246,18)	(100,00)%
Total ingressos d'explotació	264.768,12	100,00 %	353.897,28	100,00 %	(89.129,16)	(25,19)%
II Despeses d'explotació						
1 Despeses de personal	146.989,61	55,52 %	137.222,37	38,77 %	9.767,24	7,12 %
a) Sous, salaris i assimilats	127.263,77	48,07 %	113.612,46	32,10 %	13.651,31	12,02 %
b) Càrregues socials	19.725,84	7,45 %	17.609,91	4,98 %	2.115,93	12,02 %
c) Altres despeses de personal	0,00	0,00 %	6.000,00	1,70 %	(6.000,00)	(100,00)%
2 Amortització de l'immobilitzat	1.424,64	0,54 %	1.057,79	0,30 %	366,85	34,68 %
a) Immobilitzat intangible	256,52	0,10 %	256,50	0,07 %	0,02	0,01 %
b) Immobilitzat tangible	1.168,12	0,44 %	801,29	0,23 %	366,83	45,78 %
3 Deteriorament del circulat	0,00	0,00 %	338,50	0,10 %	(338,50)	(100,00)%
a) Crèdits i comptes a cobrar	0,00	0,00 %	338,50	0,10 %	(338,50)	(100,00)%
4 Altres despeses d'explotació	94.269,99	35,60 %	260.622,17	73,64 %	(166.352,18)	(63,83)%
a) Arrendaments	22.501,87	8,50 %	27.853,80	7,87 %	(5.351,93)	(19,21)%
b) Reparacions i conservació	18.950,86	7,16 %	17.019,94	4,81 %	1.930,92	11,35 %
c) Serveis professionals independents	6.654,96	2,51 %	3.572,95	1,01 %	3.082,01	86,28 %
d) Primes d'assegurances	315,54	0,12 %	373,29	0,11 %	(57,75)	(15,47)%
e) Serveis bancaris i similars	906,09	0,34 %	356,25	0,10 %	549,84	154,34 %
f) Publicitat, propaganda i relacions públiques	1.186,55	0,45 %	5.005,89	1,41 %	(3.819,34)	(76,30)%
g) Subministraments	2.520,62	0,95 %	2.416,03	0,68 %	104,59	4,33 %
h) Altres despeses i serveis diversos	41.233,50	15,57 %	204.024,02	57,65 %	(162.790,52)	(79,79)%
Altres despeses i serveis	38.275,17	14,46 %	15.019,62	4,24 %	23.255,55	154,83 %
Tributs	2.958,33	1,12 %	2.395,08	0,68 %	563,25	23,52 %
Marca Andorra	0,00	0,00 %	186.609,32	52,73 %	(186.609,32)	(100,00)%
Donacions i ajuts	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	--
Total despeses d'explotació	242.684,24	91,66 %	399.240,83	112,81 %	(156.556,59)	(39,21)%
Resultat de l'explotació	22.083,88	8,34 %	(45.343,55)	(12,81)%	67.427,43	(148,70)%
III Ingressos i despeses financeres						
1 Ingressos financers	0,66	0,00 %	25,14	0,01 %	(24,48)	(97,37)%
2 Despeses financeres	0,01	0,00 %	43,63	0,01 %	(43,62)	(99,98)%
Resultat financer	0,65	0,00 %	(18,49)	(0,01)%	19,14	(103,52)%
Resultat de les operacions	22.084,53	8,34 %	(45.362,04)	(12,82)%	67.446,57	(148,69)%
IV Altres ingressos i despeses no recurrents						
1 Altres ingressos no recurrents	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	--
2 Altres despeses no recurrents	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	--
Total altres ingressos i despeses no recurrents	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	--
Resultat abans d'impostos	22.084,53	8,34 %	(45.362,04)	(12,82)%	67.446,57	(148,69)%
V Impost sobre beneficis	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	--
RESULTAT DE L'EXERCICI	22.084,53	8,34 %	(45.362,04)	(12,82)%	67.446,57	(148,69)%

CONFEDERACIÓ EMPRESARIAL ANDORRANA (CEA)
Balanç al 31 de desembre de 2020

ACTIU				
	Exercici 2020		Exercici 2019	
		%		%
A) Actius no corrents	12.714,74	14,77%	12.710,65	19,23%
I Immobilitzat intangible	171,00	0,20%	427,52	0,65%
1 Propietat industrial	0,00	0,00%	0,00	0,00%
2 Aplicacions informàtiques	171,00	0,20%	427,52	0,65%
II Immobilitzat tangible	8.387,07	9,74%	8.126,46	12,29%
1 Instal·lacions tècniques	0,00	0,00%	0,00	0,00%
2 Altres Instal·lacions	286,26	0,33%	366,14	0,55%
3 Mobiliari	7.147,72	8,30%	7.128,64	10,78%
4 Equips per a processos d'informació	953,09	1,11%	631,68	0,96%
5 Altre immobilitzat tangible	0,00	0,00%	0,00	0,00%
III Inversions immobiliàries	0,00	0,00%	0,00	0,00%
IV Immobilitzat financer	4.156,67	4,83%	4.156,67	6,29%
1 Fiança lloguer despatx	4.156,67	4,83%	4.156,67	6,29%
B) Actius corrents	73.363,33	85,23%	53.388,67	80,77%
I Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	20.540,66	23,86%	18.233,47	27,58%
1 Clients per vendes i prestacions de serveis	20.406,36	23,71%	18.233,47	27,58%
2 Administracions públiques, deutors	134,30	0,16%	(0,00)	0,00%
3 Altres crèdits per recuperar	0,00	0,00%	0,00	0,00%
II Tresoreria	12.932,47	15,02%	5.682,38	8,60%
1 Caixa, euros	71,04	0,08%	109,91	0,17%
2 Bancs c/c vista, euros	12.861,43	14,94%	5.572,47	8,43%
III Ajustaments per periodificació	39.890,20	46,34%	29.472,82	44,59%
TOTAL ACTIU	86.078,07	100,00%	66.099,32	100,00%

PASSIU				
	Exercici 2020		Exercici 2019	
		%		%
A) Patrimoni net	30.279,26	35,18%	8.194,73	12,40%
I Reserves i resultats acumulats	8.194,73	9,52%	53.556,77	81,02%
1 Reserves voluntàries	53.556,77	62,22%	53.556,77	81,02%
2 Resultats exercicis anteriors	(45.362,04)	-52,70%	0,00	0,00%
II Resultat de l'exercici	22.084,53	25,66%	(45.362,04)	-68,63%
B) Passius no corrents	0,00	0,00%	0,00	0,00%
C) Passius corrents	55.798,81	64,82%	57.904,59	87,60%
I Deutes a curt termini	2.892,83	3,36%	19.416,52	29,37%
1 Administracions Públiques, creditors	2.892,83	3,36%	5.096,84	7,71%
2 Deutes amb entitats de crèdit	0,00	0,00%	14.319,68	21,66%
II Creditors comercials i altres comptes a pagar	38.551,91	44,79%	24.134,00	36,51%
1 Creditors per prestacions de serveis	38.551,91	44,79%	24.134,00	36,51%
VI Ajustaments per periodificació	14.354,07	16,68%	14.354,07	21,72%
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	86.078,07	100,00%	66.099,32	100,00%

BALANÇ DE L'ANY

El 2019, les tasques de la Confederació es repartien entre la reorganització interna (nous estatuts, nous serveis als socis, nou pla de comunicació) i l'impuls i participació en temes de país (XIII Trobada Empresarial Iberoamericana, Acord d'Associació amb la Unió Europea, impuls a l'economia circular, propostes als partits polítics...). El 2020, aquest equilibri s'ha decantat cap als esforços per pal·liar la situació econòmica esdevinguda per causa de la pandèmia, el confinament i les posteriors restriccions a la mobilitat.

Aquesta circumstància, de sobres coneguda per tothom, ha obligat a posposar la XIII Trobada Empresarial Iberoamericana en què, malgrat tot, s'ha seguit treballant intensament. L'Acord d'Associació amb la Unió Europea és un altre dels temes en què hi ha hagut continuïtat en la tasca iniciada l'any passat.

Altres temes en què la CEA s'ha involucrat en aquest 2020 han estat el Consell Econòmic i Social i el programa Growth d'Actua. A més, malgrat dos ajornaments, s'ha celebrat la cerimònia de lliurament dels Premis CEA, adaptada lògicament a la situació sanitària del moment, s'ha inaugurat un nou servei personalitzat per a les associacions afiliades i s'ha dut a terme un cicle de col·loquis sobre la realitat econòmica sorgida a partir de la Covid-19, "El futur a debat", amb una àmplia participació de representants de la societat andorrana.

3.1.COVID-19

La crisi sanitària vinculada a la pandèmia de la Covid-19 va obligar els governs, d'Andorra i d'arreu, a adoptar mesures de paralització de l'activitat econòmica i de confinament de la població. La Confederació Empresarial Andorrana ha fet plena confiança a les autoritats sanitàries del país i comparteix que l'objectiu primordial és garantir la salut i la seguretat de la ciutadania, així com minimitzar el risc de col·lapse del sistema sanitari.

En aquests moments, la missió de la CEA, en tant que única patronal transversal del país, és avaluar les conseqüències econòmiques de la situació d'excepcionalitat i proposar mesures per contribuir a pal·liar l'impacte negatiu que la suspensió de l'activitat i el confinament de la població tenen sobre el teixit productiu del país.

Així, la Confederació ha proposat en primera instància tres tipus de mesures. Les primers són les dirigides a les empreses, enfocades a prevenir el contagi. Aquí s'inclouen el foment del teletreball en la mesura del possible, fer torns i grups de treball i l'adopció d'un seguit de mesures d'higiene. El segon grup són les mesures i protocols que han d'implementar les empreses en cas de contagi. I, finalment, es fa un ampli llistat

de recomanacions per pal·liar la davallada econòmica.

Cal adoptar mesures extraordinàries que garanteixin que l'economia estarà preparada per reprendre l'activitat un cop se superi la situació d'excepcionalitat. La prioritat de la patronal és preservar el teixit productiu del país: si durant aquest període d'excepcionalitat permetem que moltes empreses tanquin i que molts llocs de treball siguin destruïts, la recuperació posterior serà extremadament difícil.

En aquest apartat es prenen, entre altres, els acords següents:

- Donar la baixa per accident laboral als empleats que pateixin el coronavirus i als que hagin d'estar en quarantena, de manera que el treballador cobri des de el primer dia el 100% del salari.
- Possibilitat per part de l'empresa de donar la meitat de les vacances en cas de situació d'emergència (sense el preavís de 15 dies que marca la llei) i la totalitat dels dies recuperables que es poden avançar fins a un any.
- Pla de crèdits tous per a empreses que travessin dificultats financeres derivades de la crisi de la Covid-19 (similar al que es va fer per a empreses afectades per la manca de liquiditat durant la crisi BPA el 2015).
- Ajornament, fraccionament o condonació (en funció de la gravetat) d'IGI, impostos comunals i cotitzacions socials.

- Estudiar la possibilitat de dur a terme expedients de regulació d'ocupació temporals.
- Poder fer acomiadaments per força major seguint l'article 43 de la Llei de relacions laborals.
- Posar en marxa d'un mecanisme de suspensions temporals de contracte (ERTO) en què el treballador vegi disminuïda una part del seu salari i la resta la paguin l'empresa i el Govern.
- Sol·licitar la reducció de les tarifes de FEDA i Andorra Telecom per a empreses.
- L'Associació Eix Central informa que ha fet arribar al ministre d'Economia una demanda per poder deixar els locals comercials sense preavis ni indemnització.
- Es crea una secció específica a la web de la CEA sobre la Covid-19, amb normativa, consultes, dubtes més freqüents i apartat d'iniciatives solidàries.

El paquet de mesures econòmiques posat en marxa pel Govern i avalat per tots els grups presents al Consell General recull bona part de les propostes formulades per la CEA, com són la condonació de les cotitzacions a la seguretat social, el fraccionament o ajornament d'impostos, la rebaixa de tarifes d'electricitat i telecomunicacions, la flexibilització dels lloguers dels negocis o les mesures laborals que garanteixin un

repartiment equitatiu entre l'empresariat i els treballadors dels primers dies de l'aturada.

Preveient que les mesures que s'adoptarien servirien principalment per a un escenari immediat i a curt termini, la junta directiva de la CEA ha acordat treballar en una nova proposta per al mitjà termini que contempli la posada en marxa del mecanisme de suspensió de contractes laborals, previst a la llei de relacions laborals i que és l'equivalència andorrana dels expedients de regulació temporal d'ocupació espanyols (ERTO). L'equip directiu de la CEA ha traslladat aquestes propostes al ministre de Presidència, Economia i Empresa en una reunió mantinguda el dijous 19 de març.

Finalment, el Govern ha acceptat la proposta de la CEA de posar en marxa aquest mecanisme, que serà sui generis i adaptat a la realitat andorrana, perquè el país no disposa de mecanismes de negociació col·lectiva ni de subsidi d'atur. Els percentatges de copagament de la prestació estan per determinar, però els treballadors tindran un menyscapte (que no afectarà el salari mínim) i les empreses pagaran una part inferior a la que pagarà el Govern. També es preveuran mesures com la reducció de jornada.

Els ERTO seran d'aplicació a partir de l'1 de maig i no seran retroactius.

El mes d'abril, en conèixer el contingut del projecte de llei de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia de

SARS-CoV-2, més popularment conegut com a llei òmnibus, la Confederació Empresarial Andorrana ha fet públic el seu posicionament sobre l'efectivitat de les mesures contingudes a la llei i els passos que caldria seguir en un futur immediat per donar resposta als efectes negatius de la pandèmia sobre el conjunt de l'economia.

Una de les observacions que fa aquest document és que l'aplicació de les mesures contingudes a la llei òmnibus suposa un greuge per a les empreses que no han suspès la seva activitat, per ser considerades serveis essencials, però que registren davallades de l'activitat i de la facturació que en alguns casos poden ser del 70, el 80 o el 90% respecte a les mateixes dates de l'any anterior.

S'hi debaten també diversos elements sobre la reactivació econòmica posterior al confinament. S'exposa, per exemple, que cal evitar un augment de la pressió fiscal i, en qualsevol cas, cal fer-ne un ús estratègic. No augmentar impostos directes, no augmentar l'IGI, però sí introduir figures especials, com la taxa turística, destinada a millorar la promoció i la qualitat de l'oferta del país. També es conclou que l'administració pública no pot aturar en sec les inversions, perquè perjudicaria encara més l'economia. El pla de retorn a l'equilibri pressupostari ha de ser gradual, amb un horitzó que vagi, com a mínim, fins al final de la legislatura.

Un cop va quedant enrere l'emergència sanitària, la Confederació Empresarial

Andorrana considera prioritari aprofitar les circumstàncies per dur a terme un debat i un acord de país al tomb de tres qüestions fonamentals.

La primera és el repartiment dels costos de la crisi. Esdevé essencial determinar com es produeix el repartiment d'aquest cost perquè no es tradueixi en una pèrdua de competitivitat fiscal ni en una reducció dràstica de la inversió pública que contribuiria a agreujar, encara més, la crisi econòmica.

La segona qüestió és l'adaptació a la nova situació: tots els sectors d'activitat econòmica viuran una transformació, especialment els sectors de serveis i aquells més intensius en mà d'obra. L'economia andorrana és una economia de serveis amb una alta dependència de l'afluència de visitants. El reposicionament de l'oferta turística i comercial i la seva transformació cap a nous models i sistemes esdevé, ara més que mai, una prioritat. Cal una estratègia que posi en valor no només els avantatges de treballar o fer negocis a Andorra, sinó també de viure a Andorra, per atreure residents d'alt poder adquisitiu.

La tercera qüestió és garantir la competitivitat de l'economia andorrana en l'escenari post Covid-19. És el moment d'abordar la diversificació de l'economia, sense la qual serà pràcticament impossible trobar aquest espai de competitivitat que necessitem. La diversificació s'ha de projectar en un sentit triple, d'una banda amb la

modernització dels sectors ja existents, abordant assignatures pendents com el comerç en línia, la digitalització de les empreses o la e-administració. En segon lloc, potenciant els clústers de noves activitats que, de manera incipient, s'han començat a crear al llarg dels darrers anys: la salut i el benestar, l'educació i els esports (en totes les seves modalitats). I, en tercer lloc, explorant nous sectors d'activitat —que en molts casos tindran una relació amb sectors econòmics ja existents— per als quals cal dissenyar marcs normatius competitiu, com la tecnologia *blockchain*, les energies renovables, els conreus alternatius i d'altres.

El 30 de novembre, el Govern ha fet arribar al Consell Econòmic i Social l'avantprojecte de llei de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2, sense temps de fer-hi aportacions perquè el projecte de llei s'aprovava el 2 de desembre. Algunes de les observacions reclamades per la patronal han estat tingudes en compte, però altres no. En la qüestió de les rendes de lloguer per a locals de negoci s'ha arribat a una solució intervencionista que no és satisfactòria ni per als propietaris ni per als comerciants i s'ha perdut una oportunitat de fer servir la CEA com un fòrum per al diàleg entre els diferents sectors implicats.

El projecte de llei podria haver incorporat qüestions que no són objecte de discrepància entre les associacions

sectorials implicades (Associació Eix Central i Associació de Propietaris de Béns Immobles), tals com un programa de crèdits tous a interès zero per als propietaris que han de suportar carències; una coresponsabilitat real del Govern, fent-se càrrec d'una part de la renda que fa objecte de reducció; exigir el requisit d'estar al corrent del pagament de les rendes de lloguer per poder acollir-se a qualsevol tipus d'ajut o reducció; o no limitar la tipologia de propietaris de béns immobles que es poden acollir als ajuts.

Simultàniament a aquests debats, la Confederació Empresarial Andorrana i la consultora Ideand han posat en marxa una enquesta per conèixer l'afectació de la crisi de la Covid-19 a cadascun dels sectors. La voluntat de la CEA és disposar d'una xifra aproximada d'impacte de la crisi per posar en valor el cost que les empreses ja han assumit, tant per la davallada en la xifra de negoci, com pels costos fixos directes que han suportat fins i tot quan tenien determinades activitats totalment suspeses.

L'enquesta es respon en línia garantint en tot moment l'anonimat i la confidencialitat de les dades. S'obtenen resultats interessants, per bé que la mostra no és prou significativa. Un 63% de les empreses afirmen que la crisi ha afectat la seva viabilitat, tot i que —per ara— sense que això suposi un risc de tancament.

Al març, ja hi ha un 70% de les empreses que van registrar una disminució

d'ingressos superior al 20%. En alguns casos, fins i tot superior al 60%. L'abril va ser el pitjor mes, amb un 43% de les empreses que van registrar una davallada d'ingressos per sobre del 80%. Al maig, el 35% de les empreses registraven reduccions d'ingressos per sota del 20% i només un 23% per sobre del 20%. Les dades reflecteixen que la reducció global d'ingressos de les empreses durant el confinament va ser 10 vegades superior a la reducció global de despeses de les empreses. Les mesures han ajudat, però per cada euro que el Govern, per via directa o indirecta, ha injectat al teixit productiu, aquest n'ha perdut 10.

A data de juny, l'impacte de la crisi pel que fa als llocs de treball ha estat la destrucció, aproximadament, d'un miler de llocs de treball: la xifra d'assalariats està 1.000 i escaig per sota de la del juny del 2019 i a uns nivells similars a la de juny del 2018. També els inscrits al Servei d'Ocupació en recerca de feina s'han situat en 1.000 persones per sobre de les dades del 2019.

Des de l'1 de maig 10.214 persones assalariades han estat en situació de EERTO o de reducció de jornada. Això són 10.214 llocs de treball salvats, per ara. Actualment, hi ha 1.048 persones en situació d'EERTO i 1.332 en reducció de jornada. S'ha demostrat que aquesta era una mesura necessària.

A tall de conclusió de l'impacte de la Covid-19 en l'economia andorrana, reproduïm alguns fragments de l'article

d'opinió *La crisi de la Covid-19: dificultats i oportunitats*, signat per Gerard Cadena i publicat el 16 de setembre al Diari d'Andorra. Escriu el president que algunes de les conseqüències positives d'aquesta crisi són "l'evolució de les mentalitats i la predisposició de diversos actors econòmics per encarar algunes de les assignatures que fa anys que teníem pendents". Aquestes assignatures són la diversificació de l'economia, el canvi de model turístic, la transformació digital, la sostenibilitat o l'aposta per la qualitat i la innovació.

Conclou Cadena: "És cert que la situació actual ha posat de manifest que tenim bona part dels deures per fer. Però no és menys cert que la gran majoria de qüestions que, al llarg dels darrers anys, havíem identificat com a prioritàries formen ara part de la recepta que necessitem per fer front al nou escenari. I, a més, són qüestions en les quals Andorra té camí per recórrer i té el potencial per fer-ho."

3.2. HORITZÓ 23

El juliol el Govern ha presentat el full de ruta Horitzó 23. La CEA valora positivament la capacitat de l'Executiu de posar sobre la taula el pla d'acció per al període 2020-2023, així com el fet que inclogui diverses demandes de la patronal. Un cop analitzat el document, fa una sèrie d'observacions.

Algunes, de caràcter transversal, ja han estat esmentades: implicació dels agents econòmics i socials, continuïtat del projecte Marca Andorra, flexibilitat en la política d'inversions i posicionament estratègic per a la fiscalitat.

La CEA considera també que l'Horitzó 23 també hauria de contemplar iniciatives i línies estratègiques en matèria de cultura i educació. En el primer cas, perquè contribuiria a potenciar una identitat nacional diferenciada, que és un dels elements claus tant del projecte Marca Andorra com de qualsevol pla estratègic de país. A més, cal la coordinació de les diverses iniciatives i ofertes culturals desenvolupades per les diverses administracions públiques i pel sector privat. Cal seguir treballant per millorar els sistemes educatius existents, per potenciar la implantació d'escoles privades internacionals i per augmentar de forma significativa la presència de l'anglès a tots els sistemes educatius.

El posicionament de la CEA inclou també diverses observacions de caràcter sectorial. La primera és l'aposta per la mobilitat sostenible. Cal posar l'èmfasi en la integració de totes les modalitats de transport: des de les línies d'autobusos nacionals i parroquials fins a la bicicleta elèctrica o altres modalitats de transport que puguin sorgir. D'altra banda, es podria integrar aquest sistema amb els forfaits de transport per cable de les estacions d'esquí. Es proposa reforçar també la promoció d'Andorra com a destí per a esportistes professionals.

Pel que fa a polítiques d'habitatge, la manca d'habitatge de lloguer s'ha de resoldre incentivant aquest mercat i no sobrerregulant-lo o afegint inseguretat jurídica a l'inversor. D'altra banda, caldria replantejar l'actual Taula d'Habitatge i separar clarament dues qüestions: l'eficiència del mercat d'habitatge, per una banda, i les polítiques socials — molt necessàries— adreçades a aquelles persones que tenen dificultats per accedir a un habitatge, de l'altra.

Una altra proposta és crear una zona franca per afavorir nous models de negoci (comerç electrònic). Cal millorar substancialment els tràmits duaners i la burocràcia per a aquelles empreses que ja fan comerç electrònic. Convindria crear una plataforma de venda en línia conjunta per a tot el comerç del país: vista la dimensió reduïda del mercat i l'elevat cost de posicionament d'aquestes plataformes, s'hauria de tractar d'una plataforma única nacional, amb gestió privada i subvenció pública. Caldria també crear una aplicació amb la mateixa finalitat. I cal una estratègia de digitalització per al comerç que tingui com a objectiu mantenir i fidelitzar el client presencial, perquè l'objectiu del comerç andorrà no pot ser convertir-se en proveïdor de les grans plataformes de comerç digital.

Un altre aspecte assenyalat és la necessitat de simplificar la tramitació per a la creació d'empreses. També es proposa fomentar el consum local entre la població nacional d'Andorra. Per a

això, caldria automatitzar i facilitar la declaració de l'IGI a l'entrada a Andorra, amb un mecanisme tan simple com el DIVA existent a la duana espanyola; eliminar la franquícia de viatgers amb *tax free* (actualment situada en 300 euros), per assimilar-la a la possibilitat de fer *tax free* des del primer euro existent als països veïns. En contrapartida es podria augmentar la franquícia de viatgers lliure d'impostos dels 600 euros actuals a 900, per equiparar-la amb la franquícia general que apliquen els veïns; i dur a terme una campanya de conscienciació, inspecció i control.

Es proposa una nova orientació de la política turística: cal incidir en una concertació amb els comuns perquè les diferents ofertes no es superposin, garantint que cada parròquia té els seus atractius diferenciats. La CEA demana implantar una taxa turística finalista, els ingressos de la qual haurien de servir, en part, per finançar el desenvolupament del projecte Marca Andorra. Finalment, tot i que la prioritat immediata és maximitzar l'impacte positiu de la participació d'Andorra a la Secretaria General Iberoamericana, caldria preveure també una major implicació del país en les activitats de l'Organització Internacional de la Francofonia.

3.3. EL FUTUR A DEBAT

Entre els mesos d'octubre i desembre, la Confederació Empresarial Andorrana ha organitzat, amb la col·laboració de BancSabadell d'Andorra, "El futur a debat", una sèrie de taules rodones en què els directius d'algunes de les empreses més representatives del país han analitzat conjuntament els reptes que té plantejats l'economia andorrana en un escenari marcat per les incerteses, però també per les oportunitats.

Durant el darrer trimestre de l'any cada setmana s'han donat cita a la CEA tres personalitats destacades de cada sector empresarial, en una taula rodona monotemàtica d'una hora de durada, que es podia seguir per reproducció en continu (*streaming*) al canal de YouTube de la patronal. Per tal de facilitar la participació, es podien formular preguntes per missatge directe al Twitter.

Tots els punts de vista, opinions i expressions han estat valorats de la mateixa manera i les persones han pogut expressar-se lliurement. La riquesa del debat ha residit en la seva diversitat: les persones, en representació de les seves organitzacions, sectors o institucions, han abordat la situació des de les diverses posicions, coneixements, experiències i interessos.

El programa ha estat el següent:

Sessió inaugural, 22 d'octubre

Gerard Cadena, president de la CEA

Xavier Espot, cap de Govern del Principat d'Andorra

Miquel Alabern, president del BancSabadell d'Andorra

Comerç, 22 d'octubre

Francesc Pallàs, director general de Viladomat Esports

Cristina Palmitjavila, consellera delegada del Grup Quars

Ivan Armengod, director de Grans Magatzems Pyrénées

Negocis en línia, 27 d'octubre

Marc Saladie, CTO de Replayers

Sonia Yebra, directora general i copropietària de Gallery

Turisme, 3 de novembre

Joan Viladomat, president de Grandvalira

Miguel Pedregal, director general de Caldea

Jordi Daban, director general de Daguia Hotels

Sector financer, 10 de novembre

Josep Segura, director general de Banc Sabadell d'Andorra

Esther Puigcercós, directora general d'Andorran Banking

Gilbert Saboya, fundador i soci d'Alfaquest Saboya Assessors

Sostenibilitat, 17 de novembre

Albert Moles, director general de FEDA

Jordi Llovera, doctor enginyer, CTEO de Enginesa

Antoine Dalle, fundador i gerent de Dalle Consultin

Economia de serveis, 19 de novembre

Maica Terrones, Viatges Emocions i vicepresidenta de l'Associació d'Agències de Viatges d'Andorra

Angelo Guitard, gerent de Grupo

Kanalla

Isabel Rodrigo, Pass Andorra

Infraestructures, 24 de novembre

Ricard Font, president de FGC

Joan Amorós, president de FERRMED

Josep Maria Vila, gerent de Suport Enginyers Consultors

Esports, 1 de desembre

Gorka Aixàs, president del Bàsquet Club MoraBanc Andorra

Gerard Riart, gerent de VSL Sports

Albert Miralles, CEO de MVM Sports Groupe

Assegurances, 8 de desembre

Josep Maria Cosan, membre del consell de direcció d'Andorrana d'Assegurances

Cristina Serra, directora de Generali Assegurances

Josep Maria Altimir, director d'ASSAP

Indústria exportadora, 15 de desembre

Assumpció Majoral, directora general de Tag Systems

José María Roger, president de Nice Tech

El balanç que es fa de la iniciativa és molt positiu per l'ampli seguiment en directe que els debats han assolit i per la capacitat que han tingut d'influir en la opinió pública. Els onze directes (comptant la sessió inaugural) han quedat registrats al canal de YouTube de la Confederació, on poden ser revisats sempre que es desitgi.

Els debats han tingut un total de 2.790 visualitzacions a YouTube, que sumen 352 hores de visionat. Un 69,4% dels espectadors són homes d'entre 24 i 45 anys, i un 43,3% dels visionats s'han fet des d'Andorra. Un 66,4% ha accedit als directes des d'un ordinador de sobretaula, un 24,9% des del mòbil i un 3,9% des de la tauleta. El canal de YouTube de la CEA ha guanyat 42 nous subscriptors gràcies a aquestes emissions.

De cara a possibles futures edicions de les taules rodones se suspensen temàtiques com Europa, les infraestructures o l'emprenedoria.

3.4. CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL

A principi d'any s'ha constituït el Consell Econòmic i Social, un ens format per cinc representats del Govern i cinc portaveus dels agents socials del país, en especial de patronals i sindicats. El CES té un paper consultiu i emet dictàmens preceptius però no vinculants previs a la tramitació d'avantprojectes de llei i de projectes de reglament de matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació. També s'ha d'encarregar d'elaborar propostes o informes i de formular recomanacions referents a la millora de les relacions laborals, el foment de l'ocupació i la formació en el treball.

La primera qüestió que la CEA ha demanat tractar en aquest fòrum és el reglament regulador del Servei d'Ocupació. Una altra de les matèries sobre les quals el Consell Econòmic i Social ha de deliberar i que la CEA considera prioritària és el desenvolupament de la legislació laboral pel que fa a la negociació col·lectiva. Algunes associacions sectorials adherides a la patronal estan interessades a poder desenvolupar convenis d'empresa i convenis sectorials, però en aquests moments no disposen d'un marc normatiu clar.

A l'octubre, després que el Govern anunciés que totes les empreses que poguessin optar per teletreballar tindrien l'obligació de fer-ho, la CEA ha demanat la convocatòria d'un Consell Econòmic i Social extraordinari per abordar una regulació d'aquesta matèria que garanteixi la productivitat i el manteniment d'unes condicions laborals òptimes. A parer de la CEA, aquesta regulació hauria de determinar qui pot teletreballar i qui no en funció de la naturalesa de l'activitat, de les condicions del lloc de treball i de l'estructura organitzativa de cada empresa.

El teletreball també suscita preocupacions pel que fa a qüestions com el tractament de dades de naturalesa sensible o confidencial en un entorn, com són els domicilis particulars, que no sempre compleix requisits equivalents als d'un centre de treball; la regulació dels accidents o malalties relacionades amb l'activitat laboral; o l'ús del material necessari per desenvolupar l'activitat.

Gerard Cadena explicava a l'article *Cultura de diàleg econòmic i social* (Diari d'Andorra, 16 de desembre) que el Consell Econòmic i Social “busca afavorir el debat i —quan sigui possible— l'acord entre els diferents sectors econòmics i entre els diversos agents implicats com a pas previ a l'aprovació de reglaments i lleis per part del Govern o el Consell General”. I lamentava: “Els avantprojectes de llei han arribat al CES pocs dies abans de la seva aprovació per part del Govern i amb pràcticament cap marge per introduir modificacions. Evidentment, els dictàmens del Consell Econòmic i Social no són vinculats, però si de debò volem construir una cultura de diàleg, cal donar als agents econòmics i socials l'oportunitat de fer les seves propostes”.

3.5. PREMIS CEA 2020

Els premis CEA busquen posar en relleu l'activitat de les empreses del Principat. L'objectiu principal és fer un reconeixement a la feina ben feta, en un dels esdeveniments empresarials i socials més destacats del calendari nacional. Aquesta festa es va celebrar per primer cop el 2016, amb motiu del desè aniversari de la Confederació Empresarial Andorrana. Des d'aleshores se celebra de manera biennal.

Aquesta tercera edició dels premis havia de tenir lloc el 19 de març, però la situació sociosanitària i les mesures adoptades per l'executiu feien impossible tirar endavant l'organització d'un sopar de gala per aproximadament 200 persones, tal com estava previst en un primer moment. Així, l'acte s'ha posposat al 17 de setembre, en primera instància, i definitivament al 13 d'octubre, amb un format, a més, limitat a 50 persones i amb participació exclusiva dels premiats, els patrocinadors, membres de la CEA i autoritats. La resta del públic ho ha pogut seguir per Andorra Televisió. Sí que s'ha mantingut l'acció de responsabilitat social corporativa consistent a lliurar a la Creu Roja el donatiu de la Fila O, que ha ascendit a 5.500 euros.

Els premis CEA 2020 han reconegut la tasca de nou empreses i personalitats. Rosa Pons, CEO i propietària de la Joieria

Suïssa, ha rebut el Premi a la Trajectòria Empresarial, guardó que posa en valor la feina continuada i la lluita constant pel triomf. El Premi a l'Emprenedoria i la Innovació ha estat per a Joël Font, propietari de Casa Raubert, en reconeixement a la implementació amb èxit d'una nova idea, servei o producte.

En la categoria de Projecció Internacional ha estat guardonada l'empresa Nice Tech. Amb aquest premi, el jurat distingeix les companyies que aconsegueixen desenvolupar la seva activitat a diferents llocs del món. El Premi a la Sostenibilitat s'ha concedit a Grup Heracles. El premi a l'Empresa Inclusiva ha estat per a Grup Via Moda. Aquesta categoria reconeix i dona valor les organitzacions que han demostrat un compromís cap a la inclusió laboral de les persones amb diversitat funcional.

L'empresa Vital ha estat mereixedora d'un dels guardons que s'han estrenat en aquesta tercera edició, el premi a Autònoms i Microempreses. Hi ha hagut altres dos nous guardons: el dedicat a la

Promoció de la Igualtat, que ha estat per a Andbus, i el reconeixement als Pioners d'Andorra, que en aquesta primera convocatòria ha estat per a Angelina Mas. Finalment, en la categoria de Reconeixement Personal a l'Activitat de Promoció de la Marca Andorra, els socis de la CEA han atorgat el vot al jove David Aguilar.

Els premis CEA 2020 han tingut Crèdit Andorrà com a *partner* principal. Altres patrocinadors han estat Pyrénées Andorra, NAOS, PGI Management, Actua, FEDA, Acoda, Augé Grup, Tabandor, Caldea i Rhodanian.

3.6. TAULA D'ECONOMIA CIRCULAR

El 2019 la CEA va promoure la creació d'una Taula d'Economia Circular per tal d'impulsar el canvi del model econòmic actual a un de basat en la reutilització dels materials i l'eliminació dels residus. El 2020, aquesta taula ha estat molt activa i ha fet avenços notables.

Durant l'any s'ha discutit la implementació d'un segell d'economia circular, que ha de quedar recollit a la Llei de l'economia circular, l'aprovació de la qual està prevista durant el 2021, fet que permetria posar en marxa ajuts a les empreses el 2022. Així mateix, s'ha observat que caldrà modificar la Llei de contractació pública perquè aquest segell tingui impacte sobre els concursos. També es defensa la creació d'uns estudis o curs específic a la Universitat d'Andorra sobre aquesta matèria.

S'ha parlat de la possibilitat de construir un equipament públic amb criteris i metodologia d'economia circular. L'administració assumiria d'aquesta manera un rol exemplar.

L'Associació de Gestors de Residus d'Andorra (AGREDA) ha proposat distingir dos grups de productors de residus: els que duen a terme una activitat econòmica (empreses, despatxos,

comerços...) i els particulars. Els primers haurien de tenir l'obligació de contractar una empresa gestora de residus i, a la vegada, que l'entrada de residus a CTRASA tingui un cost; d'aquesta manera es fa arribar el cost al productor del residu que, a la vegada, tindrà llibertat per triar el gestor que li ofereixi un millor preu o un millor servei. AGREDA també ha incidit en la necessitat de combatre l'excés d'embalatge.

Dins la taula, s'han creat dos grups de treball: un de Responsabilitat Ampliada del Productor, liderat pel Departament de Medi Ambient i integrat pels Comuns, l'AGREDA i CTRASA, i un del sector de la construcció i els treballs públics, liderat per l'ACODA i integrat pel Departament de Medi Ambient, els Comuns i l'ANIM.

3.7. ACORD D'ASSOCIACIÓ AMB LA UNIÓ EUROPEA

La CEA ha encarregat a l'economista Carles Torres Blánquez l'elaboració d'un estudi comparatiu per avaluar el possible impacte sobre els drets i la despesa socials que l'assumpció de la lliure circulació de persones podria tenir per a Andorra en el marc d'un acord d'associació amb la Unió Europea i per formular possibles

escenaris. Una solució per evitar un augment significatiu de persones amb dret a rebre prestacions socials seria potenciar el treball transfronterer, una figura poc utilitzada a Andorra si es compara amb països com Luxemburg o Mònaco.

Una de les prioritats d'Andorra passa per diversificar la seva economia: no pas per reduir la dimensió de sectors com el turisme i el comerç —que s'han de continuar desenvolupant—, sinó per relativitzar el seu pes en el conjunt del teixit productiu. Un teixit més diversificat amb activitats que aportin valor afegit es traduirà en uns salaris més elevats que podrien permetre mantenir —i fins i tot millorar— els estàndards de protecció social sense incrementar les cotitzacions més enllà del límit del 25%.

La Confederació Empresarial Andorrana, l'Empresa Familiar Andorrana i la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra han presentat al Govern un document de posició conjunt davant la negociació d'un acord d'associació amb la UE.

El document posa èmfasi en la necessitat que l'acord aporti beneficis tangibles per al país, contribuint a diversificar el teixit productiu, aportant millores significatives en infraestructures de comunicació i potenciant sectors estratègics propis. Així mateix, les tres organitzacions adverteixen dels riscos que pot suposar l'assumpció d'una gran quantitat de normativa i reiteren la necessitat que Andorra conservi les particularitats que estan en la base de la seva capacitat de generar riquesa i llocs de treball.

Les tres entitats reclamen que la participació al mercat interior sigui efectiva en els dos sentits, contribuint a normalitzar i potenciar el comerç electrònic des d'Andorra cap a la resta de països del mercat interior i trobant una sortida a la compra de béns a Andorra per part de viatgers extracomunitaris que es trobin en trànsit en territori comunitari.

Per tal que la participació al mercat interior sigui real i no virtual, l'empresariat considera que cal aprofitar l'escenari actual de la negociació per solucionar el crònic enclavament geogràfic d'Andorra i millorar de manera substancial les infraestructures de comunicació amb l'exterior. Unes infraestructures que també han de servir per dinamitzar les regions franceses i espanyoles properes a Andorra i permetre que el Principat assumeixi un paper de lideratge i motor del seu entorn.

Quant a la lliure circulació de serveis, l'empresariat aposta per una aplicació gradual d'aquesta llibertat i per donar prioritat al desenvolupament de sectors avui inexistents al país.

Pel que fa a la lliure circulació de persones, s'advoca per buscar fórmules que permetin a Andorra seguir controlant el fluxos migratoris, mantenir la vinculació entre residència i treball i conservar mecanismes clau per a la seguretat i la cohesió social com l'expulsió governativa. Les tres entitats defensen el model de protecció social andorrà i advoquen perquè l'acord inclogui una exclusió explícita d'una eventual harmonització de les figures de protecció social en el futur.

En una línia similar, es demana una exclusió explícita d'una eventual homogeneïtzació fiscal amb la resta de països del mercat interior. Perquè el principal risc de l'acord d'associació és que l'adopció dinàmica del cabal comunitari aboqui Andorra a assumir regulacions que afectin de manera especialment negativa els seus interessos. Per tot això, es demana que l'acord, més enllà d'exclusions explícites, inclogui clàusules de salvaguarda i un mecanisme ordenat de sortida en cas que en el futur el país no pogués assumir les obligacions derivades de formar part del mercat interior europeu.

Pel que fa a l'arquitectura institucional de l'acord, les tres organitzacions empresarials demanen incidir efectivament en l'adopció de la normativa comunitària que tingui impacte directe al país, mitjançant un *decision shaping* efectiu. Així mateix, el document proposa que s'estableixi una relació jeràrquica clara entre el protocol de país i l'acord marc, que garanteixi que les particularitats que Andorra inclogui

a l'acord tinguin sempre prevalença per sobre dels principis i normes rectores del mercat interior.

Tenint en compte que l'acord tindrà una naturalesa mixta, és a dir que serà aprovat tant per la UE com per cadascun dels països membres, les tres entitats consideren que és un bon moment per posar fi als tractes discriminatoris que Andorra pateix per part de països comunitaris. En la mateixa línia es reclama que s'apliqui al Principat la clàusula de la nació més afavorida i que Andorra pugui beneficiar-se dels acords de la UE amb països tercers.

Finalment, els representants de l'empresariat consideren que l'acord ha de ser aprovat per la ciutadania en referèndum previ a la seva ratificació per part del Consell General.

El document no només incideix en el contingut de l'acord d'associació i en d'altres qüestions a negociar entre Andorra i la Unió Europea, sinó que també demana l'adopció de polítiques internes per regular el mercat i adaptar el teixit productiu andorrà davant una futura realitat d'unitat de mercat amb la UE. En aquest sentit, les entitats empresarials reclamen a l'administració una regulació de la contractació pública i del mercat que afavoreixi les empreses que creïn riquesa i llocs de treball estables al país.

3.8. TROBADA EMPRESARIAL 2020

La pandèmia i el consegüent confinament han afectat també, és clar, la XIII Trobada Empresarial Iberoamericana, que s'havia de celebrar a Andorra la Vella al novembre en paral·lel a la XXVII Cimera Iberoamericana de Caps d'Estat i de Govern i que havia de comptar amb representants dels 19 països d'Amèrica Llatina, a més d'Espanya, Portugal i Andorra.

El patronat de la Fundació Cimera 2020 es trobava dividit entre l'opció de fer la cimera política a la data prevista però de manera virtual i la de fer-la presencial a la primavera del 2021. La CEA, en aquesta qüestió, defensa no separar la cimera política de la trobada empresarial, perquè les sinèrgies entre els dos esdeveniments són clau, i ha pressionat el Govern perquè

faci la cimera presencial a la primavera de 2021 (finalment s'ha optat per fer-la en aquesta data amb una presència portada a la mínima expressió combinada amb un seguit d'actes telemàtics).

Mentrestant s'han anat celebrant reunions virtuals per avançar en diversos temes. El 15 d'abril s'ha celebrat el debat "Aliances publicoprivades: govern i pimes construint regió en èpoques de crisi". En la seva intervenció, Gerard Cadena, president de la CEA i del Consell d'Empresaris Iberoamericans (CIBA), ha recordat que els empresaris andorrans "tenim sempre present la regió iberoamericana com una de les nostres àrees naturals d'expansió" i ha ressaltat com la crisi sociosanitària ha demostrat l'encert del lema de la Trobada Empresarial, "Innovació per al desenvolupament sostenible: objectiu 2030", amb un matis: "Potser l'únic error del lema és que aquest ja no és un objectiu 2030, sinó 2020".

El 26 de maig ha tingut lloc el fòrum virtual "Innovació oberta: eina per al

desenvolupament". En aquesta ocasió, Cadena ha recordat que "algunes assignatures que teníem pendents són avui més necessàries que mai: la digitalització de les empreses i dels models de negoci, la sostenibilitat —en la seva triple dimensió econòmica, social i mediambiental— i la innovació".

Pocs dies després, el 3 de juny, hi ha hagut una reunió virtual dels presidents de les organitzacions empresarials del CEIB amb el rei d'Espanya, Felip VI, i la secretària general iberoamericana, Rebeca Grynspan, sota l'enunciat "Més Iberoamèrica: la nostra empresa compartida". Aquí, el president de la CEA ha aprofitat per indicar que "la recuperació progressiva de la normalitat a la frontera hispanoandorrana és clau per mantenir l'equilibri secular d'Andorra i per continuar enfortint els vincles amb Espanya i Iberoamèrica".

En una trobada posterior entre empresaris, Cadena ha valorat: "La crisi sanitària i econòmica desencadenada per la pandèmia SARS-CoV-2 ha demostrat, un cop més, que els grans reptes del nostre temps són globals i que requereixen una resposta multilateral efectiva. El coronavirus no coneix fronteres i tots els països s'han vist afectats per la pandèmia i les seves conseqüències econòmiques i socials. Davant situacions com aquesta, les institucions i fòrums multilaterals, com la comunitat iberoamericana, són peces clau per donar un sentit global als diferents plans d'acció nacionals." I ha reblat la seva intervenció dient:

LA INNOVACIÓN ABIERTA EN IBEROAMÉRICA

*Una herramienta para el desarrollo.
Construyendo el día después.*

 Rebeca Grynspan Secretaria general de SEGIB	 Antonio Garamendi Presidente de CEOE	 Gerard Cadena Presidente de CEA Andorra	 Jacobson Torres Viceministro de la Producción, Comercio Exterior, Inversiones y Pesca del Ecuador	 María Apóllito Subsecretaria de Economía del INNOVATE Argentina	 Rosmary Cornejo Presidenta Ejecutiva de INNOVATE Perú
 Rocio Aguilar Vicepresidenta de COPARMEX Jovenes	 Agustín Mero Global Head de Alianzas Estratégicas de Telefonía Open Innovation	 Alberto Pineda Manager INDRA VENTURES	 Josep Allagas Partner en GS Capital, Silicon Valley, California	 Sebastián Stranieri CEO de VU Security	

Moderador: Esteban Campero, Responsable de Pymes y Emprendedores de SEGIB

Consideraciones finales: Narciso Casado, Secretario Permanente, CEIB, Antonio Magraner, Secretario Permanente, FIJE, Pablo Adrián, Responsable de Economía y Empresa, SEGIB.

MARTES 26 DE MAYO 2020 | 11:00 h MX | 12:00 h BO | 13:00 h AR/UY | 18:00 h ES

www.segib.org | www.fije.org | www.empresariosiberoamericanos.org

“La situació excepcional que encara vivim ha renovat la nostra confiança en els valors de cooperació, obertura i multilateralisme, tan presents a la comunitat iberoamericana.”

Al novembre, la Secretaria General Iberoamericana i la Federació Iberoamericana de Joves Empresaris han organitzat una trobada virtual que duia per títol “La transformació digital: un nou escenari de futur a Iberoamèrica”. En aquest fòrum, Cadena ha explicat: “Aquest estiu hem començat a treballar amb el nostre Govern en un ambiciós projecte de digitalització del sector públic que ha de servir de motor de la digitalització de l'economia. Alhora, l'àrea de diversificació

de la patronal andorrana treballa en la definició d'ecosistemes adequats per al desenvolupament de sectors vinculats a l'economia digital com els actius virtuals, les aplicacions de tecnologia *blockchain* o el món dels *e-sports*, per posar només alguns exemples.”

Finalment, ha requerit als poders públics “que avancin de manera decidida en la digitalització de l'administració pública; que apostin per l'educació, la investigació i la innovació; que ens ajudin a construir ecosistemes atractius per a aquests nous models de negoci; que trobin els marcs reguladors adequats; i que la fiscalitat acompanyi aquest procés i l'incentivi.”

3.9. PROGRAMA GROWTH D'ACTUA

La CEA participa en el Programa Growth d'Actua, una plataforma de creixement destinada a empreses andorranes que facturen més de 50.000 €, que porten més de dos anys d'activitat i que volen ser més competitives i resilients.

El programa ofereix a un màxim de 50 companyies un diagnòstic que fa una radiografia de les seves possibles àrees de millora i desenvolupament. En una segona fase, se seleccionen 20 empreses

que opten a una classe magistral en pitch empresarial. Finalment, cadascuna defensa la seva candidatura i es fa una tria final de 15 organitzacions, que tenen l'oportunitat de seguir el programa sencer.

S'han presentat a aquesta primera edició del Programa Growth 42 empreses. El 27 de juliol s'ha dut a terme la primera reunió de cribratge i el 17 de setembre s'han seleccionat les 15 que participaran al programa de mentoria. Són Whitefit, Pirineu Inspecció Control, Ecotècnic, Farmàcia Roser Miró, Garadel Food & Beverage, Albert, Comercial Renoir, Montre, Jamo, Prevenció 4 SL, Dalle Consulting, Viatges Experiència 2010, Formand, SZ i Adhoc.

Totes elles reben al llarg de sis mesos 33 hores de mentoria personalitzada en àrees com el màrqueting digital i tradicional, la comercialització i les vendes, les finances, l'estratègia, organització i lideratge, i la internacionalització a càrrec d'experts en les respectives àrees. També reben 40 hores de formació grupal i 15 hores de sessions extres. Aquest procés ha començat a l'octubre de 2020 i es perllongarà fins al març del 2021.

3.10. ASSOCIACIONS PRÈMIUM

Durant el 2020 s'ha posat en marxa un servei de consultoria dirigit als associats que desitgen una atenció més personalitzada i una interlocució amb les administracions.

La primera associació a fer ús d'aquest servei és l'Associació de Gestors de Residus d'Andorra (AGREDA), que ho fa des de gener. La Confederació ha participat en l'elaboració de la proposta de creació d'un sistema integral de gestió (SIG) andorrà, que estaria constituït per les empreses gestores de residus, que n'ostentarien la presidència i n'assumirien la gestió, el Govern, els Comuns i CTRASA. La funció principal del SIG andorrà seria recuperar l'ecotaxa (per al Govern) pagada a la producció d'origen (a França o Espanya) i recaptar una ecotaxa andorrana per sufragar en part la recollida selectiva, triatge, valorització energètica, exportació, reciclatge i destinació finalista dels residus. A més, part de la recaptació es destinaria a projectes d'R+D i a campanyes de conscienciació de la reducció i bona gestió dels residus.

L'Associació Nacional de Negociants, Importadors i Exportadors de Mercaderies Industrials (ANIM) fa ús d'aquest servei a partir del març. Un mes més tard ho fa l'Associació Eix Central. El seu interès ha estat de fer al Govern

un seguit de demandes relacionades amb la Covid-19, que ha afectat de manera excepcional les empreses que representa. L'1 de maig s'ha celebrat una reunió amb la ministra de Turisme, Verònica Canals Riba, per proposar diferents opcions per al relançament de l'oferta turística i comercial. Quatre dies més tard s'ha fet una nova reunió de les diferents associacions de *retail* amb els ministres de Salut i de Turisme, Joan Martínez Benazet i Canals, per analitzar les mesures a implementar en la fase de reobertura.

El 8 de juliol s'han convocat a la seu de la CEA sengles assemblees per a la dissolució de Meritxell i Vivand i per a la constitució formal de la nova associació Eix Central. Posteriorment l'ens ha fet també una demanda als comuns d'Andorra la Vella i d'Escaldes-Engordany perquè fessin

una encesa de llums de Nadal conjunta, sol·licitud que ha estat atesa.

L'Associació de Transports Públics de Viatgers d'Andorra (ATVA) s'ha beneficiat també del servei prèmium des del mes de maig. En un primer moment, s'ha adreçat una carta al ministre de Presidència, Economia i Empresa, Jordi Gallardo Fernández, per demanar que la limitació d'aforament dels vehicles passés del 30 al 50% en una primera fase i, posteriorment, al 100%, tal com s'ha esdevingut.

A la tardor, l'associació sectorial ha elaborat un informe per tal de determinar l'impacte que la crisi econòmica de la Covid-19 ha tingut sobre el sector. Aquest informe conclou que el perjudici assumit per les empreses del sector entre el 14 de març i el 31 d'agost s'apropa als tres milions d'euros (2.873.628 €). També ha fet arribar les seves observacions sobre el projecte de llei del nou codi de circulació, actualment a tràmit al Consell General.

3.11. ADHESIÓ AL FONS MONETARI INTERNACIONAL

La CEA ha donat suport a l'adhesió d'Andorra al Fons Monetari Internacional (FMI). L'assistència tècnica en la lluita contra el blanqueig, l'assessorament especialitzat de primer nivell, l'homologació internacional i l'accés al finançament en cas de necessitat són alguns dels avantatges que la patronal ha tingut en compte a l'hora de donar suport al procés d'adhesió d'Andorra a l'FMI.

El context econòmic actual fa preveure que el 2021 el dèficit de les arques de l'Estat s'incrementarà en prop de 200 milions d'euros. La CEA constata que el govern està implementant diverses opcions per donar seguretat a les arques públiques, més enllà de l'emissió de deute o de l'ampliació de crèdit amb les entitats bancàries del país. Així ho ha explicat el ministre de Finances, Èric Jover, a la reunió informativa que va mantenir a la seu de la CEA, per tal de donar a conèixer els detalls del projecte.

S'estan negociant operacions de crèdit amb el Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa i amb el Banc Europeu d'Inversions, una entitat que permet optar a crèdits d'import elevat lligats a

grans infraestructures. Tot apunta que la voluntat del govern és consolidar i ampliar les opcions per tal d'estar preparats en cas de necessitat.

Feia temps que la CEA demanava que Andorra s'adherís a l'FMI, ja que això milloraria el ràting de país, i de retruc, reduiria les despeses financeres, cosa que es traduiria en més disponibilitat pressupostària per destinar a la inversió pública i, efectivament, el 5 d'octubre el Consell General ha aprovat l'adhesió d'Andorra a l'organisme i el 16 d'octubre el Principat d'Andorra ha esdevingut el 190è membre de ple dret de l'FMI.

L'FMI va crear-se el 1945 per fomentar la cooperació monetària global, assegurar l'estabilitat financera, promoure l'ocupació i el creixement econòmic sostenible i reduir la pobresa. Amb l'adhesió d'Andorra, només són quatre els països presents a les Nacions Unides que no en formen part.

COMISSIONS

La irrupció de la Covid-19 al mes de març va alterar el funcionament normal de l'organització i va canviar les prioritats. Així, moltes de les comissions van restar inactives, mentre que d'altres van intensificar l'activitat.

El 4 de novembre s'acorda vincular l'activitat de les comissions a l'aprovació de projectes de llei o modificacions normatives, excepte en els casos en què no sigui possible (per exemple, a la Comissió de Relacions Institucionals i Internacionals).

4.1. RELACIONS INTERNACIONALS I INSTITUCIONALS

L'acció internacional ha estat especialment aturada. Tot i així, la comissió ha reprès els treballs al setembre i previsiblement es reactivarà amb l'organització de la Trobada Empresarial Iberoamericana a partir del gener.

4.2. FISCAL

La Comissió Fiscal ha abordat qüestions com la modificació de la llei de finances comunals, la introducció de la taxa d'hidrocarburs i la taxa turística i la revisió del règim de deduccions de l'impost de societats.

Pel que fa a la primera qüestió, ha fet arribar al Govern una carta en què planteja inquietuds a l'entorn de la Proposició de llei de modificació de la llei de finances comunals. L'eliminació dels topalls de l'impost de radicació preocupa, d'una banda, per l'impacte que podria tenir sobre determinades empreses —més superfície de negoci no implica necessàriament més beneficis—, i de l'altra, perquè pot acabar provocant que el Govern generi un nou impost per

compensar les pèrdues que això pugui generar a les arques de l'estat.

S'ha posat de manifest el mal moment econòmic i social escollit pels comuns per imposar una reglamentació amb esperit recaptatori. Es constaten les diferències que estableix cada comú, fet que genera desigualtats entre les parròquies, i el greuge comparatiu que això pot suposar per a negocis que no es poden deslocalitzar, com les estacions d'esquí o els magatzems.

El ministre de Finances, Eric Jover, ha fet una valoració positiva de la proposició de llei impulsada pels comuns, però apunta que el topall es podria tornar a introduir al text durant el tràmit d'esmenes al Consell General, tal com demana la CEA. Afegeix que de cara al futur es podria obrir el debat sobre la conveniència de transformar l'impost de radicació en un impost sobre els beneficis nets i no sobre el benefici brut com fins ara. Aquest fet comportaria una complexitat de gestió que els comuns podrien compensar amb la creació d'una Agència Tributària única.

D'altra banda, Jover ha explicat en una reunió a la CEA els detalls de la futura taxa sobre els hidrocarburs. La Confederació considera que la taxa perjudicarà les empreses del sector, atès que actualment ja surt més a compte comprar el gasoil fora del país. Des del Govern avancen que es tracta d'una taxa lineal i es confia en la bona voluntat dels importadors a l'hora de no repercutir tota la taxa sobre el consumidor final. L'únic

diferencial actualment el marquen les subvencions que es donen per l'euro 6. Una de les solucions que es plantegen és que si augmenta la taxa augmenti també la subvenció. Es proposa que es creï el gasoil professional, amb un model que permeti desgravar una part dels impostos, tal com es fa a Espanya, on es permet desgravar l'IVA de la benzina.

4.3. TURISME I COMERÇ

La comissió ha treballat com un *task force*, primer orientat a preparar la temporada d'estiu i després la d'hivern, en què s'ha convidat a participar institucions i associacions no membres de la CEA (com la CCIS o la Unió Hotelera Andorrana) i que ha servit de fòrum d'interlocució de tots els sectors empresarials relacionats amb el turisme amb el Govern.

Aquest sector és un dels més afectats per la crisi econòmica vinculada a la pandèmia. És un sector intensiu en mà d'obra i, per tant, els salaris representen una despesa important dels seus costos fixos. D'altra banda, cal tenir en compte que les empreses del país relacionades amb activitats comercials i turístiques representen més del 50% del PIB.

La comissió ha treballat conjuntament amb l'administració pública en un

document que fixa unes primeres línies per definir com hauria de ser l'estratègia de recuperació d'aquest sector. Entre els punts acordats hi ha, per exemple, dur a terme una campanya de promoció del consum intern o mantenir en el temps bona part de les normes de salut i seguretat adoptades en el primer moment de la pandèmia. També constata que el Govern d'Andorra s'ha anticipat en l'adopció de mesures de confinament, que l'abast d'aquestes mesures no ha causat cap debat públic ni ha estat motiu de controvèrsia, i que la població ha complert els requeriments de les autoritats de manera exemplar. Si d'això, a més, se'n derivava una tornada gradual a la normalitat a Andorra abans que en d'altres països europeus, tot plegat configurava una imatge de país que calia saber comunicar i aprofitar com un actiu.

S'ha demanat, d'altra banda, estar atents a l'evolució de la situació per aprofitar l'oportunitat que ofereix el turisme de proximitat. I s'ha reclamat, finalment, al Govern, habilitar dins d'Andorra el comerç en línia de tot tipus de mercaderies, ja que en aquell moment la població andorrana es pot abastir per aquesta via amb establiments de fora i no, en canvi, amb la immensa majoria d'establiments comercials del país. A Andorra, s'ha constatat, el comerç electrònic és una assignatura pendent, que topa amb obstacles com la fiscalitat, les franquícies comercials o els tràmits duaners.

4.4. LABORAL, CASS I AFERS JURÍDICS

La comissió ha estat relativament inactiva, perquè la participació al Consell Econòmic i Social ha estat sempre amb marge de pocs dies (o poques hores) per formular un dictamen. Tot i així, es reactivarà per incidir en la regulació del teletreball.

La Comissió Laboral ha gestionat, però, l'oferiment dels serveis de consulta i assessorament de la CEA a totes les empresàries i empresaris del país, independentment que fossin o no membres de l'organització. Així, s'ha activat el correu laboral@cea.ad perquè l'empresariat fes arribar gratuïtament dubtes i consultes relacionades amb les mesures implementades pel Govern en aquest àmbit.

4.5. EDUCACIÓ

S'ha reunit en dues ocasions abans de la pandèmia i en una durant el confinament. Al setembre, l'àrea de Formació, integrada a la comissió, ha fet una proposta perquè el Govern classifiqui totes les formacions que es fan al país per tal que tinguin homologació, equivalència i reconeixement en el marc europeu.

A la vegada, aquest procés hauria de servir per fer de pont entre el sector de l'educació i el del treball per acreditar l'experiència adquirida.

4.6. REHABILITACIÓ, EFICIÈNCIA ENERGÈTICA I INFRAESTRUCTURES

A l'àrea de Planificació d'Infraestructures de la Comissió de Rehabilitació, Eficiència Energètica i Infraestructures s'ha presentat el projecte d'Andorra Airlines, un servei de línies regulars que incloïa un o dos vols setmanals des de l'Aeroport d'Andorra - la Seu d'Urgell als de Madrid, París, Lisboa, Londres i Mallorca i que ha quedat aturat de moment per la Covid-19. El president de la companyia, Jordi Soriano, ha identificat

un seguit d'inversions que caldria fer per superar les limitacions tècniques actuals de l'aeroport i ha plantejat que una via ràpida d'enllaç des d'Andorra seria un complement a estudiar en una segona fase.

4.7. DIVERSIFICACIÓ I INNOVACIÓ

La Comissió de Diversificació i Innovació ha treballat en tres projectes de gran abast. D'una banda, ha acordat facilitar l'avenç del projecte 281, consistent en el conreu de cànnabis per a ús medicinal a Andorra, respectant el temps i la voluntat de l'Associació de Pagesos i Ramaders i de l'Associació de Fabricants de Productes de Tabac d'Andorra, membre i patrocinador de la Confederació. Un cop estudiada la seva viabilitat, però, el projecte ha estat desestimant. En segon lloc, ha participat en el projecte de Llei de l'esport electrònic o *e-sport* que s'ha de tramitar properament.

Finalment, ha mantingut reunions amb Actua per avançar les línies del projecte que vol fer d'Andorra una destinació de salut. Ja s'ha posat en marxa un lloc web i en els propers mesos s'acabarà de definir la promoció de la iniciativa. I també ha treballat en la Llei d'actius virtuals.

4.8. CONTRACTACIÓ PÚBLICA I CONCESSIONS ADMINISTRATIVES

Creada ad hoc per a la futura Llei de contractació pública, la comissió ha celebrat diverses reunions entre maig i octubre i ha vehiculat els interessos de l'empresariat en diverses trobades amb el Govern.

Ha emès un posicionament pel que fa a la regulació d'aquest àmbit. La CEA considera necessària una nova Llei que aprofundeixi en la transparència, l'homogeneïtzació i l'eficiència dels processos de contractació, que estableixi marcs de col·laboració publicoprivada innovadors i que serveixi per atreure inversió estrangera productiva. El projecte de Llei ha d'abastar tant el que s'entén com a contractació pública *stricto sensu* com les concessions administratives, ja siguin de béns i serveis, d'infraestructures o sobre l'ús dels bens de les persones públiques, inclòs l'ús del domini públic. Aquesta reforma, a més, ha de reduir la càrrega administrativa dels contractats a l'hora de licitar.

La situació actual representa una oportunitat per adaptar la normativa andorrana a una realitat en què la col·laboració publicoprivada ha de ser la

norma i no l'excepció; per la conveniència de dissenyar un model propi, innovador i competitiu, inserit en el marc europeu; i perquè grans reptes pendents del país, com la diversificació econòmica o la transició energètica, esdevenen impossibles sense una regulació de la contractació pública i les concessions moderna i flexible.

4.9. MARCA ANDORRA

La Comissió Marca Andorra ha instat el Govern a crear una oficina, d'estructura simple, amb un pressupost i responsable al capdavant, per tal de desenvolupar el projecte Marca Andorra, elaborat el 2019 per una consultora independent a iniciativa de la CEA i amb la participació i finançament de diversos actors privats i públics. El 2020, el Govern ha presentat el pla d'acció Horitzó 23, que, a parer de la CEA, està alineat amb aquesta iniciativa.

A final d'any, el ministre de Presidència, Jordi Gallardo Fernández, ha expressat la intenció de fer confluïr també la Marca Andorra amb el de la candidatura d'Andorra com a Reserva de la Biosfera de la Unesco, cosa que la comissió valora favorablement.

4.10. CEA MICRO

La futura llei de contractació pública preveu contemplar el concepte de pime o mipime. Des de la CEA s'ha demanat que aquest concepte s'adapti a la realitat andorrana. En aquest sentit, es proposarà que es consideri microempresa tota companyia que tingui fins a 5 empleats i un milió d'euros de facturació anual, petita empresa la que tingui fins a 25 empleats i 5 milions d'euros de facturació anual, i mitjana empresa la que tingui fins a 100 empleats i 20 milions d'euros de facturació anual. Actualment, a Europa, es considera microempresa la que té fins a 10 treballadors, petita empresa la que en té fins a 50 i mitjana la que en té fins a 250.

REPRESENTACIÓ PÚBLICA

Alhora que ha intensificat la seva activitat per defensar els interessos dels seus associats, i d'acord amb les mesures aprovades per l'executiu, el 2020 la CEA ha reduït al mínim la seva participació en activitats i esdeveniments públics. La gran tasca desenvolupada ha quedat palesa, però, en els mitjans de comunicació.

5.1. ACTIVITATS DE LA PRESIDÈNCIA

El 2020 no hi ha hagut pràcticament recepcions oficials ni participació de la presidència en actes organitzats pel Govern o per representacions oficials d'altres estats, ni actes de caire econòmic, social, cultural o esportiu d'entitats o d'empreses privades.

Sí que es pot esmentar la participació, el 30 de gener, de Miquel Àngel Armengol, vicepresident de la CEA, a la taula rodona sobre la urgència climàtica que ha tingut lloc al Prat del Roure, a Escaldes-Engordany, en el marc de la Nuit des Idées.

D'altra banda, al novembre, el president de la CEA, Gerard Cadena, ha mantingut una trobada amb l'ambaixador de França a Andorra, Jean-Claude Tribolet, per parlar de l'estat de les negociacions entre Andorra i la Unió Europea sobre l'acord d'associació, especialment pel que fa la lliure circulació de persones, la necessitat de reequilibrar les relacions comercials amb França, i les infraestructures necessàries per desenclavar el Principat.

La trobada deixa sobre la taula diverses constatacions. D'una banda, les pressions de França i Alemanya per no obrir les estacions d'esquí. Les estacions andorranes temen que no podran obrir les pistes fins al 2 de gener.

De l'altra, l'interès per potenciar l'ensenyament francès i incrementar el flux d'estudiants andorrans cap a les universitats franceses amb l'objectiu de mantenir i incrementar la influència en el país.

5.2. LA CEA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

La presència de la CEA als mitjans de comunicació andorrans i de fora ha tingut un abast molt ampli, difícil de condensar, i per això reflectim aquí tan sols les publicacions més destacables.

A. APARICIONS ALS MITJANS

5 de febrer

L'editorial del Diari d'Andorra, *Europa i els drets socials*, incideix en les demandes que les tres patronals —CEA, Cambra de Comerç i EFA— fan al Govern pel que fa a l'acord d'associació amb la Unió Europea.

13 de març

Un nou editorial del Diari d'Andorra, *Efectes del coronavirus*, reflexiona sobre les dades d'afectació de la pandèmia sobre el sector turístic presentades per la CEA.

24 de març

PobleAndorrà publica una videodeclaració de Felip Gallardo, coordinador de CEA Micro, amb el títol *La CEA demana una ajuda directa de l'Estat de 1.200 euros al mes per als 7.200 autònoms*.

30 de març

A Fòrum.ad, sota l'epígraf *La CEA demana modificacions perquè els ajuts econòmics arribin a tots els sectors que els necessiten*, publica una declaració en vídeo de Iago Andreu, gerent de la CEA.

11 de maig

El reportatge *Teletreball: quan l'oficina és a casa* del Diari d'Andorra inclou declaracions del president de la CEA, Gerard Cadena.

2 de juny

El Diari d'Andorra entrevista Gerard Cadena: *"La crisi ha estat un impacte fort i proporcional per a tothom"*.

16 de setembre

Gerard Cadena signa La Tribuna del Diari d'Andorra, *La crisi de la Covid-19: dificultats i oportunitats*.

23 de novembre

Una nova Tribuna del Diari d'Andorra, signada en aquesta ocasió per Felip Gallardo, coordinador de CEA Micro: *Transformació digital per a emprenedors*.

1 de desembre

La notícia *Invertir en infraestructures, clau per seguir fent créixer la marca Andorra vinculada a l'esport*, emesa per RTVA, es fa ressò de la demanda de la CEA pel que fa a aquesta qüestió.

3 de desembre

El Cafè de l'Ara i aquí, de RNA, entrevista Gerard Cadena.

16 de desembre

Nova Tribuna de Gerard Cadena al Diari d'Andorra: *Cultura de diàleg econòmic i social*.

B. MITJANS PROPIS

El 2020, la CEA ha obert al seu web corporatiu, www.cea.ad, un nou espai dedicat íntegrament a facilitar a l'empresariat andorrà informació relativa a la crisi de la Covid-19. Aquesta secció compta amb un espai que dona accés directe a tots decrets publicats des del 12 de març, així com els dos textos legals aprovats amb motiu de la crisi: tant el Projecte de Llei qualificada dels estats d'alarma i d'emergència, com el Projecte de Llei de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia de SARS-CoV-2 (Llei òmnibus).

Un segon apartat aplega l'acció de la patronal davant la crisi, amb les notes de premsa i dels documents de posició de la CEA sobre les conseqüències econòmiques de la Covid-19, així com les propostes i solucions que s'han formulat

fins ara. L'apartat La CEA Respon recull les preguntes més freqüents enviades pels empresaris al correu de consultes laborals gratuïtes laboral@cea.ad, amb les respostes respectives. I per últim, Iniciatives Solidàries reconeix les empreses i professionals han posat en marxa projectes solidaris i altruistes per contribuir a superar la pandèmia del coronavirus.

Al web de la Confederació, per altra banda, s'han publicat al llarg de l'any 52 notícies, un 40% més que el 2019, quan se'n van publicar 37. La plataforma ha rebut 10.619 visites que han consultat 19.230 pàgines. S'ha enviat un total de 121 butlletins per correu electrònic a 282 subscriptors individuals més els subscriptors d'associacions (que s'encarreguen de reenviar-ho als seus afiliats).

S'han fet 235 publicacions a LinkedIn que han tingut un total de 2.199 interaccions (m'agrada, comentar i compartir). El compte ha arribat als 940 seguidors. El de Twitter, per la seva banda, en té 971. Les 1.470 piulades fetes durant l'any han generat 4.752 interaccions. A això cal afegir-hi el canal de Twitter propi de CEA Micro, que compta amb 246 seguidors. Les 232 piulades han provocat 1.156 reaccions.

El canal de YouTube, finalment, té 48 subscriptors i durant l'any el seu contingut s'ha vist ampliat amb 32 vídeos nous, principalment de la cerimònia de lliurament dels Premis CEA 2020 i

de les xerrades completes del cicle "El futur a debat". Aquests vídeos han estat reproduïts un total de 2.885 vegades. Totes aquestes mètriques han crescut substancialment respecte del 2019, any en què es va remodelar el web i es va posar en marxa un ambiciós pla de comunicació, que ara mostra els seus fruits.

RELACIONS INSTITUCIONALS

Els contactes institucionals també han quedat disminuïts durant el 2020. Ja n'hem esmentat alguns al capítol 3 (Balanç de l'any); esmentem aquí tan sols els que no hem citat amb anterioritat.

6.1. RELACIONS AMB EL GOVERN

El 5 de juny, el president de la CEA ha mantingut una reunió amb el ministre de Presidència, Economia i Empresa, Jordi Gallardo, i el president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS), Miquel Armengol, per delimitar les competències i funcions d'ambdues entitats. La reunió ha estat motivada per la voluntat d'alguns membres de la CCIS de formar part del Consell Econòmic i Social, però s'ha acordat finalment que és a la CEA a qui correspon dur a terme les funcions de patronal. L'argumentari és el següent.

La CCIS és una institució de finançament publicoprivat que representa el conjunt del teixit productiu del país: és d'afiliació obligatòria per a totes les empreses i professionals. La CEA, en canvi, és una associació estrictament privada, que representa els seus associats, ja siguin associacions sectorials o empreses o professionals a títol individual: és d'afiliació voluntària i es finança exclusivament amb les aportacions dels seus associats.

La CCIS representa empreses, enteses com la confluència de capital i treball. A diferència d'això, la CEA representa empresaris i defensa els seus interessos com a agent econòmic i social. És una organització patronal. Aquesta

controvèrsia ens ha dut a delimitar amb claredat les funcions de cadascuna de les organitzacions, feina del qual deixem constància en aquesta memòria:

FUNCIONS EXCLUSIVES DE LA CEA

1. Representar els interessos legítims dels empresaris, professionals i associacions empresarials
2. Participar en els òrgans i mecanismes de diàleg social i negociació col·lectiva
3. Defensa davant de situacions d'intrusisme professional
4. Participar en organitzacions patronals d'àmbit supranacional i establir relacions amb organitzacions patronals estrangeres

FUNCIONS EXCLUSIVES DE LA CCIS

1. Cens d'activitats comercials, industrials i de serveis
2. Emetre certificats i documents relatius al comerç
3. Arbitratge
4. Participació en concessions d'infraestructures o serveis públics

5. Recopilar costums i usatges mercantils i validar-ne la vigència

FUNCIONS COMPARTIDES

1. Col·laborar amb els poders públics en l'elaboració de la normativa
2. Formacions
3. Enquestes i estudis
4. Participar/organitzar fires, congressos, exposicions... cadascú dins de les seves competències (una exposició internacional seria competència de la CCIS, mentre que la Trobada Empresarial Iberoamericana és competència de la CEA)
5. Prestar serveis d'interès comú als seus membres
6. Col·laborar en el procés d'internacionalització de les empreses

En un altre ordre de coses, Sònia Yebra, en tant que presidenta de l'Associació Eix Central, ha mantingut una reunió amb el ministre de Finances, Eric Jové, i amb el director de Tributs i Duana, Albert Hinojosa, per traslladar-los les propostes sobre el *tax free* de la CEA. Hinojosa, però, és més partidari de fer campanyes i de conscienciació i controls i ha descartat implementar un mecanisme automàtic per a la declaració i pagament del 4,5% d'IGI similar a l'instal·lat a la duana espanyola. El ministre i el director també han informat que Andorra Telecom està canviant el sistema informàtic de la Duana, qüestió que ha de contribuir a agilitzar el comerç electrònic des d'Andorra.

La Comissió de Turisme i Comerç de la CEA, per la seva banda, s'ha reunit amb els ministres de Turisme i de Salut per preparar l'estratègia de cara a la temporada d'hivern 2020-2021.

El president i el vicepresident de la Confederació, Montserrat Ronchera en qualitat de coordinadora de la Comissió de Relacions Internacionals, i el director gerent, Iago Andreu, s'han reunit també amb el secretari d'Estat d'Afers Europeus, Landry Riba, per conèixer l'estat de les negociacions d'Andorra amb la UE, especialment pel que fa a la lliure circulació de persones.

6.2. RELACIONS AMB ALTRES INSTITUCIONS I ENTITATS PÚBLIQUES

El tresorer Jordi Nadal-Balletbó ha participat en una reunió del Consell Andorrà d'Estadística, on demana poder accedir a les dades recollides per l'organisme. La CEA considera que aquestes dades han de permetre avaluar l'evolució de cada sector, en primer lloc davant la Covid-19, però també de cara al futur.

RELACIONS INTERNACIONALS

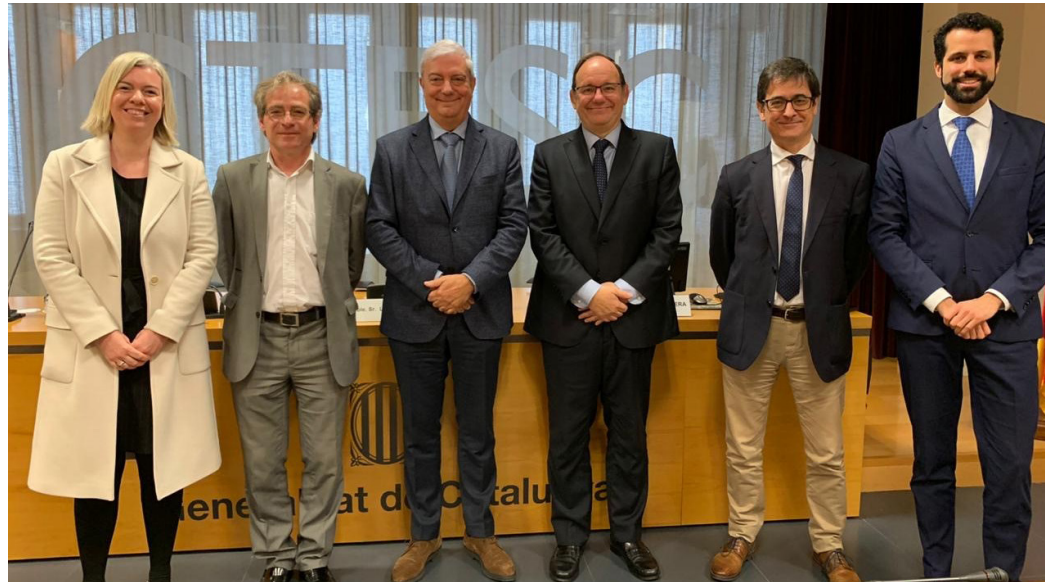
Una mica més amunt comentàvem que una de les funcions de la Confederació Empresarial Andorrana és col·laborar en el procés d'internacionalització de les empreses. És per això que mantenim contactes de manera regular amb organitzacions empresarials, entitats i organismes estrangers i delegacions d'altres països. La comunicació és bidireccional: es tracta de donar a conèixer als emprenedors d'altres països les oportunitats d'inversió a Andorra i, al mateix temps, de facilitar la feina a les empreses andorranes que es proposen fer negoci fora del país.

7.1. AMB ORGANITZACIONS EMPRESARIALS

Actualment, la CEA manté relacions de manera habitual amb diverses entitats empresarials, entre les quals cal destacar l'Organització Internacional d'Empleadors (OIE), l'associació de les pimes europees (SMEunited), la Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials (CEOE), la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC) o la Confédération des petites et moyennes entreprises (CPME).

De reunions presencials, però, se n'han fet menys que en anys anteriors, com és lògic. La primera s'ha fet el 7 de febrer. El president i el director gerent s'han reunit a Barcelona amb la cúpula del Consell del Treball Econòmic i Social de Catalunya, l'homòleg del Consell Econòmic i Social andorrà. La realitat andorrana està lluny de la del CTEESC i, per raons de massa crítica, seria difícil que el CES arribés a tenir un equip tècnic similar al de l'ens català, però el contacte ha permès conèixer en detall el funcionament d'un organisme que té molts punts en comú amb el creat el 2020 a Andorra.

La secretària de la junta directiva de la CEA, Elena Redondo, i el director gerent de la patronal, Iago Andreu, han acompanyat Cadena en aquesta reunió, en la qual també han participat la

secretària executiva del CTEESC, Teresita Itoiz, i dos dels sis representants de la patronal de la Micro, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC) al CTEESC, Moisès Bonal i Àngel Hermosilla.

El mateix dia 17 els representants de la CEA han visitat la seu de la PIMEC i s'han reunit amb la directora de relacions laborals i negociació col·lectiva, Elena de la Campa. PIMEC disposa d'un servei integral, claus en mà, per assessorar les patronals sectorials i negociar convenis col·lectius. Tenen molta experiència acumulada en negociació col·lectiva i podrien assessorar la CEA i les seves organitzacions sectorials en aquesta qüestió.

No s'han fet més reunions fins al 30 d'octubre, quan el president ha visitat la seu del FERRMED, el lobby per a les connexions ferroviàries al sud d'Europa, defensor del Corredor Mediterrani. Durant la trobada amb el seu president, Joan Amorós, s'ha analitzat la possibilitat d'una connexió ferroviària entre França, Espanya i Andorra allargant la via fèrria de Puigcerdà fins a la Seu d'Urgell i al Principat i millorant la via existent des de Puigcerdà fins a Barcelona. FERRMED veu els Jocs Olímpics d'Hivern del 2030 com una oportunitat per impulsar aquesta infraestructura, que tindria un cost d'entre 200 i 250 milions d'euros, depenent de si es vol connectar també amb l'Aeroport d'Andorra - la Seu.

7.2. AMB DELEGACIONS D'ALTRES PAÏSOS

L'organització de la Trobada Empresarial Iberoamericana ha centrat la tasca de la CEA pel que fa a reunions amb delegacions d'altres països. Tot i així, n'hi ha hagut d'altres. El 8 de gener, abans de la irrupció del coronavirus, el gerent, Iago Andreu, ha mantingut un contacte amb Ariadne Leonard, consellera econòmica de la regió de Brussel·les a l'Ambaixada de Bèlgica a Espanya i Andorra. La qüestió central de la reunió ha estat la necessitat de tancar un conveni per evitar la doble imposició entre Bèlgica i Andorra. Al dubte per la part belga de l'existència de relacions econòmiques o comercials entre ambdós països, la CEA ha argumentat que aquest acord pot contribuir precisament a incentivar aquestes relacions. Leonard s'ha ofert com a enllaç per a les empreses de la CEA interessades a obrir-se al mercat belga o a fer negocis amb empreses d'aquell país.

Jordi Ballbé ha demanat que es pressionés per aconseguir un conveni per evitar la doble imposició amb els Estats Units, perquè aquest sí que és un cas en què les empreses andorranes han

de suportar una doble imposició real. Se n'ha pren nota per a la propera reunió que es mantingui amb la ministra d'Afers Exteriors, per bé que és una qüestió complicada perquè els EUA no tenen interès a subscriure convenis de doble imposició amb ningú, després d'haver aconseguit la cooperació fiscal per la via dels acords FATCA (*Foreign account tax compliance act*), segons ha informat Ester Puigcercós.

RELACIONS AMB ALTRES ENTITATS

Aquesta ha estat una altra de les àrees afectades per la pandèmia i el posterior confinament. La CEA, com s'ha evidenciat al llarg d'aquesta memòria, manté un contacte constant amb l'Empresa Familiar Andorrana (EFA) i la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS), amb les quals sovint busca una posició comuna en qüestions d'interès per a l'empresariat del país.

En aquest sentit cal ressenyar que el president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS) d'Andorra, Miquel Armengol, ha presentat al març davant la junta directiva de la CEA el seu projecte d'aeroport a Andorra. I al novembre, l'Empresa Familiar Andorrana ha fet públic un manifest en què sol·licita al Govern la presa en consideració de la viabilitat tècnica, econòmica i mediambiental de construir un aeroport en territori andorrà, entenent que en el curt termini s'ha d'aprofitar el d'Andorra - La Seu d'Urgell. La CEA hi dona suport. Així mateix s'acorda demanar al Govern que posi en marxa una taula o consorci d'infraestructures per debatre la qüestió amb els agents econòmics sense ingerències polítiques. Vist que s'està pendent d'un informe de l'Organització de l'Aviació Civil Internacional (OACI), s'acorda tornar a valorar aquesta qüestió un cop es disposi de més informació.

Una altra de les accions conjuntes de les tres entitats és el portal d'internacionalització d'empreses que impulsa Actua i que s'ha presentat l'1 de desembre. Aquest lloc web inclou un calendari de fires, protocols d'establiment d'empreses o un recull de la legislació aplicable. Es valora com una informació útil per a empreses que vulguin iniciar un procés d'internacionalització. Properament es farà un webinar per a totes aquelles empreses interessades. S'enllaçarà a la web de la CEA.

**ASSOCIACIÓ DE FABRICANTS DE
PRODUCTES DE TABAC D'ANDORRA**

Prat de la Creu, 59-65, escala B 2n AD500 Andorra la Vella - Principat d'Andorra

Tel. +376 800 020

info@cea.ad www.cea.ad